

شناسه	مقررات - دستور جلسه شماره (۱)	تاریخ	۱۴۰۲/۱۱/۱۴
عنوان	درخواست بازنگری فهرست و میزان عوارض مواد و محصولات معدنی و صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی به صورت مواد خام و نیمه خام مشمول مالیات و عوارض صادراتی (موضوع مصوبات شماره ۱۳۳۲۹۱/ت ۳۳۴۶۰ هـ مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۷ هیأت وزیران و دستورالعمل بند (ز) تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ به شماره ۶۸۷۶۲/ت ۶۱۳۸۶ هـ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۱)		
مراجع طرح موضوع	تشکل‌ها و فعالان اقتصادی: اتحادیه صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی، اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های صنایع و معادن سرب و روی ایران، انجمن تولیدکنندگان فولاد، انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان مولیبدن، انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان و صادرکنندگان شمش سرب ایران، انجمن سنگ آهن ایران، انجمن مس ایران، اتحادیه حفاران غیرنفتی، شرکت زرین معدن آسیا (کنسانتره سرب و روی)، شرکت کانی پودر گنبد و شرکت پلی استایرن انتخاب شوراها ی گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی: کرمانشاه، البرز، اردبیل، زنجان، هرمزگان، یزد، قم، کرمان و سمنان		

بخش اول: شرح موضوع:

در بند (ز) تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ کل کشور مصوب شده است که به منظور اجرای قانون جهش تولید دانش‌بنیان مصوب ۱۴۰۱ و توسعه زنجیره ارزش تولید و عبور از خام‌فروشی، صادرات کلیه مواد و محصولات معدنی، صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی مندرج در فهرست تصویب‌نامه هیأت وزیران راجع به بند «ص» تبصره (۶) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور منطبق بر قانون جهش تولید دانش‌بنیان در تمام نقاط کشور مشمول مالیات بر درآمد شده و از ابتدای سال ۱۴۰۲، نیم‌درصد (۰/۵ درصد) به مآخذ ارزش صادراتی این کالاها به‌عنوان عوارض صادراتی افزوده خواهد شد. میزان قطعی این عوارض در دستورالعملی که توسط وزارت صنعت با همکاری وزارت نفت و معاونت علمی ریاست جمهوری تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، تعیین خواهد شد.

در این ارتباط هیأت وزیران در سال ۱۴۰۱ فهرست مواد و محصولات معدنی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی به صورت خام و نیمه خام را طی تصویب‌نامه شماره ۱۳۳۲۹۱/ت ۶۰۳۳۴ هـ مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۷ تعیین کرد و در ادامه در سال ۱۴۰۲ نیز عوارض صادراتی را در دستورالعمل بند (ز) تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ به شماره ۶۸۷۶۲/ت ۶۱۳۸۶ هـ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۱ ابلاغ نمود.

لازم به توضیح است که هیأت تخصصی صنایع و بازرگانی دیوان در تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۳ رأی دستور موقت مبنی بر توقف اجرای مصوبه هیأت دولت در ارتباط با دستورالعمل بند (ز) تبصره (۶) ماده واحده قانون بودجه ۱۴۰۲ را صادر و اعلام نمود که به موجب بند ۱۵ نامه شماره ۰۱۰/۱۰۳۶۶۶ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام و متعاقب آن نامه شماره ۱۳۰۴۶۸/۸۶۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۷ رئیس محترم مجلس شورای اسلامی سقف میزان عوارض صادراتی معادل نیم درصد ارزش صادراتی معین شده است و تعیین بیش از میزان مزبور به عنوان عوارض صادرات و اخذ آن از صادرکنندگان برخلاف مقررات و موجب تضییع حقوق ایشان است، لذا با احراز فوریت و ضرورت امر احتمال ورود خسارت جبران‌ناپذیر به صاحبان حق مستنداً به مواد ۳۵ و ۳۶ قانون دیوان عدالت اداری دستور موقت بر توقف اجرای مصوبات مورد شکایت صادر می‌گردد. لیکن در ادامه دستور توقف دیوان عدالت اداری

در خصوص وصول عوارض صادراتی، لغو شد و با لغو دستور توقف اجرای تصویب‌نامه هیأت وزیران در خصوص دستورالعمل (بند ز تبصره ۶) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۲ موضوع میزان قطعی عوارض صادراتی مواد خام و نیمه خام، مجدداً وضع عوارض از صادرات برقرار شده است. نکته قابل ذکر اساسی آن است که در متن قانون نرخ به صورت علی الحساب نیم درصد تعیین شده است و هیأت وزیران در دستورالعمل شماره ۶۸۷۶۲/ت ۶۱۳۸۶ هـ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۱ میزان عوارض را در ۲۳۸ ردیف و برای کد تعرفه‌ها ابلاغ نمود که به گفته فعالان بخش خصوصی در این حوزه، صادرات محصولات اعلامی در مصوبه هیأت وزیران برای برخی محصولات نرخ ۲۰ درصد عوارض و بدون در نظر گرفتن شرایط بازار آنها، پیش‌بینی گردیده است و این اقدام به شدت مورد انتقاد صادرکنندگان است و معتقدند که دریافت اینگونه عوارض صادراتی، لطمات جبران‌ناپذیری به صادرات وارد و جذب سرمایه را با اخلاص مواجه می‌کند.

حال سوالاتی به شرح ذیل برای فعالان اقتصادی وجود دارد که در ادامه نیز نظرات کارشناسی تشکیل‌ها در این خصوص ذکر می‌گردد:

- آیا این حق برای مقام اجرایی پیش‌بینی شده است که نرخ چند برابر مصوبه مجلس وضع نماید؟
- آیا تعریف ماده خام و نیمه خام در بخشنامه و دستورالعمل مربوطه صحیح می‌باشد؟
- آیا دریافت این عوارض از ابتدای سال صحیح است؟
- هدف قانونگذار از نرخ نیم درصد چه بوده است؟
- آیا شرکت‌های دانش بنیان قدرت جذب این میزان از عوارض را دارند؟
- آیا هدف دولت از وضع چنین عوارضی تأمین نیاز داخلی می‌باشد و یا کسب درآمد؟

بخش دوم: ایرادات کلی وارده بر لیست محصولات خام و نیمه خام و میزان عوارض صادراتی:

۱- تعیین عوارض بیش از نیم درصد

بند (ز) از قانون بودجه در ابتدای امر در جهت حمایت از تولید دانش بنیان دو هزینه را بر صادرات مواد خام و نیمه خام وضع نموده است: ۱- مالیات بر درآمد و ۲- عوارض صادراتی. که عوارض صادراتی به مآخذ ارزش صادراتی کالا به میزان نیم درصد افزوده شده است. (میزان قطعی این دستورالعملی که توسط وزارت صمت با همکاری وزارت نفت و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری ظرف دو ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران تعیین خواهد شد). هیأت دولت به استناد همین عبارت داخل پرانتز تلقی نموده که نیم درصد، حداقل عوارض صادراتی است و در پیوست مصوبه دستورالعمل برای اندکی از مواد معدنی خام و نیمه خام عوارض نیم درصد تعیین شده و برای الباقی آن عوارض بیش از نیم درصد تعیین شده است. در حالی که هیچ ظهوری در کلام قانونگذار برای این معنا وجود ندارد.

۲- در قسمت دوم بند (ز) تبصره ۶ تصریح شده است که برای شرکت‌های تولیدی مشمول عوارض موضوع این بند (عوارض صادرات) در صورت سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تحقیق و توسعه، با تایید شورای مذکور، تا سقف میزان عوارض صادراتی، اعتبار مالیاتی لحاظ می‌شود و از سرجمع مالیات قطعی شده همان سال کسر می‌گردد که سقف عوارض صادراتی را صراحتاً نیم درصد بیان می‌کند.

۳- اصل و ظاهر بر حکیم بودن قانونگذار است و در مقام بیان، اراده خود را در قالب الفاظ و متن قانون مصوب بیان می‌دارد. قرینه و اماره‌ای که ثابت می‌نماید اراده قانونگذار از بیان نیم درصد عوارض صادرات، حداقل نبوده، ملاحظه پیش‌نویس لایحه قانون بودجه ۱۴۰۲ است که در مذاکرات مجلس به بحث گذاشته شده است. در جلسه ۲۸۸ مشروح مذاکرات مجلس (منتشره در روزنامه رسمی شماره ۲۲۷۰۷ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۱۴) صفحات ۲ و

۱۰ عبارت حداقلی که قبل از عوارض صادراتی ذکر شده بود و در مصوبه مجلس این عبارت حذف شده است ایراد وارده بر حداقلی بودن و عدم تعیین سقف برای آن در مصوبه هیأت دولت سبب لغو و عبث شدن عبارت افزایش نیم درصدی در قانون می‌شد. بنابراین اراده غایی قانونگذار و دلالت مطابقی و منطوق کلام وی، بر نیم درصد مندرج در تبصره مذکور به عنوان حداکثر عوارض صادراتی دلالت دارد نه حداقل و نه مبنا. لذا قانون، اختیاری به هیأت دولت برای تصویب عوارض صادراتی بیش از نیم درصد اعطا نکرده است بلکه اختیار قطعی کردن عوارض صادراتی توسط هیأت دولت تا سقف عوارض صادراتی معادل نیم درصد ارزش صادراتی کالا است.

۴- طبق ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید تعیین و تصویب عوارض بر صادرات مواد خام در صلاحیت شورای اقتصاد است ولی تعیین عوارض صادراتی به استناد بند (ز) تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ تنها با هدف حمایت از تولید دانش بنیان و تا سقف نیم درصد ارزش صادراتی در صلاحیت هیأت وزیران قرار گرفته است. بنابراین وضع عوارض صادراتی خارج از حدود تعیین شده در بند (ز) تبصره ۶ (قانون بودجه ۱۴۰۲) و بیش از نیم درصد خارج از صلاحیت و اختیارات مرجع تصویب کننده است و به اعتقاد فعالان اقتصادی نیم درصد حداکثر می‌باشد و نه حداقل

۲- تعریف غیر متعارف از ماده خام و نیمه خام

- ۱- تقسیم مواد به خام و نیمه خام در هیچ کجایی قانون چه در داخل و چه در خارج از کشور ارائه نشده است و لیست اعلامی مواد خام و نیمه خام در سال ۱۴۰۱ و عوارض تعیین شده در سال ۱۴۰۲ غیر کارشناسی تهیه شده است و حتی محصول‌های نهایی نیز مشمول این لیست شده‌اند. به طور مثال در بخش معدن، در ماده ۱ قانون معادن تعریف ماده معدنی، کانه آرای و فراوری آمده است و در این تعریف صریح و درست هیچ اشاره‌ای به نیمه خام نشده است. همچنین در بند (ب) آیین‌نامه ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید ماده خام تعریف شده است. در نتیجه این قوانین هرگونه عملیاتی بر روی مواد خام معدنی که منجر به ایجاد تغییر و ارزش افزوده شود دیگر ماده خام و نیمه خام محسوب نمی‌شود و وضع هرگونه عوارض یا اخذ مبلغی یا محروم کردن صادرکنندگان از معافیت‌های مالیاتی برای تولید یا صادرات آن از شمول تعریف‌های ارائه شده در مصوبه مذکور خارج است.
- ۲- در دستورالعمل عوارض صادراتی نیز بحثی تحت عنوان خام و نیمه خام نمی‌باشد مثلاً اگر عوارض ماده خام را ۵ درصد عوارض می‌گیرند باید از نیمه خام ۲ درصد گرفته شود ولی چنین چیزی مشاهده نمی‌شود و همه در این لیست یکی هستند.
- ۳- عدم شفافیت در تعریف مواد خام و نیمه خام در بخش معدن سبب شده است تا طیف وسیعی از صادرکنندگان این بخش از معافیت مالیاتی مربوط به صادرات محروم شوند.

۳- عدم توجه به مجوزهای تولید و نیاز داخلی

تولید محصولات مندرج در فهرست، ذیل پروانه‌های بهره‌برداری صادره از مراجع قانونی انجام گرفته است که در برخی از محصولات، مزاد بر نیاز داخلی تولید صورت پذیرفته و با عرضه در بورس نیز مشتری ندارد، بنابراین لازم است تا صادر گردند لیکن اعلام عوارض سنگین ۲۰ درصدی و بالاتر در صنایعی که سود آنها معمولاً کمتر از این میزان است به منزله توقف تولید مزاد بر نیاز داخلی است و با سیاست‌های بالادستی کشور در حوزه تولید و صادرات در تناقض می‌باشد. در ماده ۲ آیین‌نامه ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید چنین آمده است که وضع هرگونه عوارض بر صادرات کالاها و خدمات به استثنای کالاها و خدمات یارانه‌ای، مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین ممنوع است. کالاهای یارانه‌ای، مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین صرفاً در قالب این آیین‌نامه و منوط به رعایت شرایط زیر می‌توانند مشمول عوارض صادراتی شوند. وضع هرگونه عوارض مزبور

موجب مزاد عرضه در بازار داخل نشود. در این خصوص با شواهد مستدل از بورس و آمار گمرک و وزارت صمت براهتی می‌توان دریافت که صادرات موارد مشمول عوارض، بیش از نیاز بازار داخل است و وضع عوارض صرفاً در جهت توجیه رفع نیاز داخل و تنظیم بازار غیرقانونی می‌باشد.

۳- در ماده ۴ آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید آمده است که به منظور تغییر ترکیب کالاهای صادراتی به کالاهای با ارزش افزوده بالا موضوع ماده ۳۷ قانون تعیین نوع کالاها و خدمات مشمول عوارض و انتخاب کالاهای با ارزش افزوده بالا برای اعطای مشوق، دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظفند تا سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه فهرست کالاها و خدمات پیشنهادی برای وضع عوارض صادراتی را منضم به گزارش توجیهی مربوط با لحاظ موارد زیر برای طرح در کارگروه به وزارت صنعت، معدن و تجارت ارسال نمایند:

الف- وضعیت بازار کالا یا خدمت مشمول عوارض صادراتی شامل تولید، صادرات، واردات و یارانه اعطایی.

ب - نوع کالاهای با ارزش افزوده بالای مرتبط هدف گذاری شده برای تولید و صادرات با وضع عوارض صادراتی مزبور و دوره زمانی پیشنهادی برای شکل‌گیری فرآیندهای تولیدی مربوط.

پ - سایر مشوق‌هایی که از جانب دستگاه اجرایی ذیربط برای حمایت از صادرات کالاهای با ارزش افزوده بالای مرتبط پیشنهاد می‌شود

لیکن اخذ عوارض که ابتدا در سال ۱۳۹۶ به نام عوارض پلکانی شکل گرفت و به خصوص در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ که عوارض با درصدهای بسیار بالا بر برخی از مواد معدنی اعمال و ضررهای بسیار زیادی بر حوزه معدن وارد گردید. علی‌رغم اطلاع وزارت صمت از معضلات آن، هیچگونه گزارشی مبنی بر عواقب مثبت یا منفی وضع عوارض تهیه نشد و لاقلاً گزارش عمومی منتشر نگردید و به مکاتبات تشکلی‌ها پاسخی داده نشد. مثال ۱: در مستندات موجود و جلسات متعدد با معاون معدنی وزارت صمت بر ایشان محرز گردید که بیش از ۷۰ درصد تولید شمش روی و سایر مواد معدنی مزاد بر نیاز داخلی است و مصرف کنندگان بدون هیچگونه کمبودی امکان خرید در بازار داخلی را دارند ولی باز هم اصرار بر ادامه اخذ عوارض با بی‌جواب گذاشتن نامه‌های گمرک از سوی معاونت صنایع معدنی شائبه‌های بسیار جدی را ایجاد می‌نماید. مثال ۲: در تولید سنگ آهن و تبدیل آن به کنسانتره و سپس گندله که خوراک واحدهای تولید آهن اسفنجی را تامین می‌نمایند، به دلیل کمبود کارخانه تولید آهن اسفنجی در کشور، مزاد تولید کنسانتره و به خصوص گندله صادر می‌شود. توقف صادرات گندله به دلیل اقتصادی نبودن صادرات منجر به تولید مزاد گندله، کاهش قیمت نامتعارف آن و کاهش قیمت نامتعارف زنجیره قبلی تولید می‌گردد و نه تنها برای بهره‌بردار سنگ آهن ایجاد رکود می‌کند، بلکه قیمت انحصاری و رقابت ناسالم برای معدود کارخانه‌های اسفنجی نیز ایجاد می‌کند.

۴- عطف بما سبق شدن

- در عرف، شرع و قانون اساسی، عطف بما سبق کردن جایز نیست در صورتی که طبق مصوبه فوق که صادرکنندگان بر مبنای نیم درصدی اعلام شده از گمرک اقدام به قیمت‌گذاری و صادرات نموده‌اند، با اعمال در صدهای بسیار بالا دچار ضررهای هنگفتی حتی تا ۸۰ درصد خواهند شد. در شرایطی که دولت تسهیل سرمایه‌گذاری و صادرات را با توجه به شرایط بحرانی کنونی باید سرلوحه خود قرار دهد، تصمیم‌گیری غیرکارشناسی از این دست، لطمات جبران‌ناپذیری بر اقتصاد کشور و فرار سرمایه‌ها خواهد داشت.

- طبق ماده ۲۹ قانون معادن به منظور ایجاد ثبات در محاسبات اقتصادی تولید مواد معدنی، مقرراتی که منجر به تحمیل هزینه غیر مرتبط و سربار برای تولید مذکور می‌شود از تاریخ تصویب این قانون کان‌لن یکم تلقی می‌شود.

- عطف بما سبق کردن اجرای مصوبه عوارض صادراتی از ابتدای سال جاری، به منزله ناامنی در محیط کسب و کار تلقی می‌گردد و انتظار می‌رود تاریخ اجرای تغییر هر تعرفه‌ای حداقل سه ماه پس از ابلاغ آن باشد و به فعالان اقتصادی فرصت داده شود تا کسب و کار خود را برای تطبیق با شرایط جدید آماده کنند.

۵- نگاه کسب درآمد در تعیین عوارض

دولت لیستی که مربوط به ماده ۱۴۱ قانون مالیات‌های مستقیم بوده را گسترش داده است و تنها هدف، کسب درآمد برای دولت می باشد. این عوارض بدون پشتوان کارشناسی می باشد و مشخص نیست که با چه فرمولی به ۲۰ درصد عوارض رسیده باشند. در حال حاضر میانگین سودهای فعالان بخش خصوصی ۲۰ درصد، ۲۵ درصد می باشد و زمانی که ۲۰ درصد از فروش عوارض گرفته می شود لذا ۱۰۰ درصد سود گرفته می شود. وقتی ۱۰ درصد از کنسانتره مس عوارض گرفته می شود بدین معنا است ۵۰ درصد از سود آن گرفته می شود. همچنین این عوارض بایستی با توجه به شرایط اقتصادی موجود و میزان ذخایر هریک از مواد معدنی متفاوت و دارای بعد زمانی متغیر باشد.

۶- عدم رعایت مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

مواد (۲) و (۳) قانون بهبود محیط کسب و کار، دولت و دستگاه‌های اجرایی مکلفند، هنگام تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی، نظر بخش خصوصی و تشکل‌های ذی‌ربط را استعلام کنند و مورد توجه قرار دهند، لیکن نظرات اتاق ایران در زمان تدوین دستورالعمل، لحاظ نشده و تنها شنیده شده است و نظر تشکل‌ها نیز به عنوان ذی‌نفعان این موضوع، مورد توجه قرار نگرفته است.

۷- عدم قدرت جذب شرکت‌های دانش بنیان

هدف قانون‌گذار در بند (ز) تبصره (۶) بودجه سال ۱۴۰۲، تامین منابع برای توسعه زنجیره‌های ارزش دانش بنیان با عودت این منابع حاصل از عوارض نیم درصدی می باشد ولی در تصویب نامه هیأت وزیران عوارض سنگینی بر طیف وسیعی از محصولات وضع شده است که شرکت‌های دانش بنیان قدرت جذب آن را ندارند، زیرا در ابتدا در لایحه قانون بودجه این میزان عوارض ۵ درصد بود و با رایزنی و استدلال‌های بخش خصوصی به نیم درصد کاهش یافت زیرا مبلغی بالغ بر ۲۵ میلیارد دلار می شد که دانش بنیان‌ها قدرت جذب چنین مبلغی را نداشته‌اند.

۸- در نظر گرفتن سر لیست‌ها و گسترش محصولات مشمول عوارض

در لیست مربوط به قانون مقررات صادرات و واردات مواردی ذکر شده است که کدها ۸ رقمی هستند ولی در لیست اعلامی دولت کدها ۴ رقمی هستند و دولت به سر لیست‌ها اشاره کرده است.

بخش سوم - نظرات تشکل‌ها و فعالان اقتصادی در مورد محصولات و عوارض صادراتی (در جلسه کارگروه تخصصی شورای گفت و گو و پاسخ به فراخوان دبیرخانه شورا جهت دریافت نظرات فعالان اقتصادی):

نظرات در مورد محصولات اعلامی	نام تشکل مربوطه
<p>۱- در مورد قیر در لیست با شماره ۹۷ قابل ذکر است که این محصول باید از لیست خارج شود زیرا با تعریف ماده خام و نیمه خام انطباق ندارد و مطابق بند (۲) ماده (۱) آمده است که کلیه محصولات شیمیایی و پتروشیمیایی است که به عنوان خوراک یا مواد اولیه برای تولید محصول نهایی استفاده می‌شود. تولیدکنندگان قیر، ماده اولیه و کیوم باتوم مورد نیاز را از پالایشگاه‌های سراسر کشور در بورس کالای ایران به صورت نقدی و یا اعتباری خریداری نموده و پس از طی فرایند تولید، به محصول نهایی قیر تبدیل نموده و مبادرت به صادرات آن می‌کنند. طبق تعریف، کالاها یا محصولات مورد شمول، بایستی به عنوان خوراک یا ماده اولیه برای تولید محصول نهایی استفاده شوند. بیشترین کاربرد محصول (قیر) برای تولید آسفالت در دنیا می‌باشد که در راه‌سازی و جاده‌سازی مورد استفاده قرار می‌گیرد. لذا چنانچه محصول قیر در زمره تعریف فوق باشد، تمامی محصولات چرخه پتروشیمی، تمامی الیاف مصنوعی، اغلب محصولات صنایع بسته بندی و غیره در زمره مواد خام و نیمه خام نفتی، گازی و پتروشیمی قرار می‌گیرد.</p> <p>۲- براساس بند (۸) ماده (۱) قانون اصلاح نفت مصوب ۱۳۹۰، فرآورده‌های نفتی به کلیه محصولاتی که در تاسیسات فرآوری و پالایش نفت به دست می‌آید و می‌تواند به طور مستقیم مصرف و یا در سایر واحدهای عملیاتی و پتروشیمیایی به محصول نهایی تبدیل شود. از جمله و کیوم باتوم اطلاق می‌شود.</p> <p>همچنین براساس بند (۱۰) ماده (۱) قانون مذکور محصولات نهایی به محصولاتی که پس از تولید امکان تولید محصول دیگری از آنها نیست و به طور مستقیم قابلیت مصرف دارند از جمله قیر نفت اطلاق می‌گردد. واضح است محصول قیر خوراک یا ماده اولیه تولید هیچ محصولی نمی‌باشد و در چرخه صنعت مربوطه، یک محصول نهایی با ویژگی خاص است که محصول دیگری قابل تولید از قیر در چرخه فرآورده‌های نفتی نمی‌باشد لذا مشمولیت کد ۲۷۱۳ در زمره مواد خام و نیمه خام قطعاً دارای ابهام می‌باشد.</p> <p>با استناد به تعریف وزارت نفت و نامه ۱۴۰۰/۱۰/۱۴ اداره کل بودجه و تنظیم مقررات در خصوص استعلام سازمان توسعه تجارت از وزارت نفت در خصوص نوع محصول قیر، صراحتاً بیان شده است که محصول قیر به عنوان فرآورده‌های نفتی محسوب می‌گردد. لذا هرگونه تغییر ماهیت آن از فرآورده به ماده خام و نیمه خام مورد اشکال است.</p> <p>بدیهی است ماده خام و نیمه خام جهت تولید، نیازی به تاسیسات یا امکانات تولید ندارد لیکن محصول قیر جهت تولید به سرمایه‌گذاری کلان و ایجاد واحدهای قیرسازی نیاز دارد.</p> <p>۲- در مورد فرآورده‌های روغن پایه تصفیه دوم: با عنایت به اینکه قرارداد روغن پایه معدنی با شماره ردیف ۱۵۷ در زمره فهرست مذکور کلمه تصفیه اول می‌بایست در کنار روغن پایه معدنی قرار گیرد. قابل ذکر است روغن پایه تصفیه دوم از محل روغن کارکرده (روغن سوخته) به دست می‌آید. این صنعت با توجه به اینکه کمک بسیار زیادی به پاک‌سازی محیط زیست نسبت به حجم بسیار زیاد روغن سوخته انجام می‌دهد، جمع</p>	<p>اتحادیه صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی</p>

نظرات در مورد محصولات اعلامی	نام تشکل مربوطه
<p>آوری آن در کشور شایسته تقدیر است و وضع مالیات برای آن محلی از اعراب ندارد. روغن پایه تصفیه دوم از بازیافت روغن کارکرده (روغن سوخته) که مواد ضایعاتی و غیرقابل مصرف است، حاصل می‌شود که برای محیط زیست خطرناک می‌باشد. جمع آوری روغن کارکرده بسیار پر هزینه است و باید از نقاط مختلف و شهرهای دور و نزدیک کشور جمع آوری شود که در یک سیستم بازیافت به روغن پایه تبدیل گردد. در سال ۱۴۰۱ با توجه به قرار گرفتن تعرفه اشاره شده، صادرات این واحدها نیز مشمول مالیات شده است در حالی که عموم کشورهای جهان فعالیت عملکرد واحدهای بازیافتی معاف از مالیات می‌باشند چراکه روغن پایه حاصل از تصفیه و پالایش روغن کارکرده است و از بازیافت انواع فرآورده‌های روانکاری بازیافت می‌شود که کلیه حقوق دولتی از جمله مالیات و ارزش افزوده آن قبلاً پرداخت شده است. در نتیجه مواد اولیه این واحدها یک کالای ضایعاتی است که در کلیه کشورها نه تنها مشمول مالیات نمی‌باشد بلکه از مشوق‌های تشویقی نیز برخوردار است و به عنوان یک صنعت حامی محیط زیست، مشمول حمایت‌های حاکمیتی می‌شود. روغن تصفیه دوم محصول نهایی می‌باشد.</p> <p>۳- در مورد منظور شدن برخی از اقلام پارافینی جامد با ردیف ۱۶۱ و کد HS به شماره ۲۷۱۲۹۰۱۰: در مجموع وضع مالیات و عوارض برای برخی از اقلام با ماهیت پارافینی صادرات آنها را متوقف خواهد کرد و با عنایت به این مهم که حداکثر ۱۰ درصد این محصول قابلیت مصرف در داخل را دارد و بالغ بر ۹۰ درصد تولید این محصول صادراتی می‌باشد، ارزش آوری و اشتغال موجود را از بین برده و زیان سنگینی به توسعه صنعت و اقتصاد کشور وارد خواهد نمود که این امر صحیح نمی‌باشد.</p> <p>نظر به اینکه کدهای تعرفه ۲۷۱۲۱۹۹۰ و ۲۷۱۲۹۰۹۰ مندرج در ردیف‌های ۱۵۸ و ۱۶۳ مصوبه آیین‌نامه با شرح حلال ۵۰۳ و ۵۰۲ همچنین پترولاتوم با Residue Wax (محصول واحدهای تولیدی پارافین) مشترک هستند، قطعاً بایستی عدم شمول این محصول با صراحت در دستورالعمل اجرایی مکتوب شود تا ایجاد اختلال در صادرات این محصول نکند. لذا پیشنهاد می‌شود پارافین واکس جامد از شمول دستورالعمل خارج شود و بر عدم شمول Residue Wax با توجه به کد اشتراکی با دیگر مواد نیمه خام مدنظر قرار گیرد.</p>	
<p>پلی استایرن انبساطی یکی از خاص‌ترین زنجیره‌های تولید در صنعت پتروشیمی می‌باشد. کشور تا قبل از ۱۳۹۵ واردکننده این محصول بوده است ولی بعد از راه اندازی این شرکت و افزایش تولید این محصول نه تنها واردات این محصول به کشور قطع شده است بلکه با توجه به تامین نیاز مصرف داخل کشور، اقدام به صادرات به سایر کشورها گردیده است. لذا به دلیل عدم امکان تبدیل محصول به محصول با ارزش افزوده بیشتر در داخل کشور، درج محصول پلی استایرن در لیست مواد خام و نیمه خام با توجه به ظرفیت تولید این شرکت و دو شرکت دیگر (پتروشیمی تبریز و بانیار) عملاً محدود کردن ارزش آوری و سپردن بازارهای صادراتی در دست شرکت‌های خارجی و ایجاد ظرفیت‌های بلا استفاده تولیدی و افزایش بهای تمام شده و تحمیل زیان به واحدهای تولیدی و خلاف قانون حمایت از صنایع بالادستی نفت خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه گذاری خارجی مصوب ۹۸ می‌باشد.</p>	<p>شرکت پتروشیمی پلی استایرن انتخاب</p>

نظرات در مورد محصولات اعلامی	نام تشکل مربوطه
<p>۱- مطابق هیچ یک از تعاریف بین‌المللی، محصولات فولادی بیلت و بلوم و تختال، مواد خام و نیمه خام محسوب نمی‌شود.</p> <p>- چرا که پس از اکتشاف و استخراج سنگ آهن از معادن، بیش از ۵ مرحله فرآوری (خردایش، تغلیظ، کنسانتره‌سازی، گندله‌سازی و احیا مستقیم آهن) را طی می‌کند و نهایتاً در کارخانجات فولادسازی، ذوب و در واحد ریختگری به شمش یا تختال تبدیل می‌گردد.</p> <p>- انجمن جهانی فولاد در تمام انتشارات خود از شمش و تختال به عنوان محصولات نیمه نهایی نام برد و در زنجیره آهن و فولاد، تنها سنگ آهن کلوخه فرآوری نشده را می‌توان ماده خام نام نهاد و سایر محصولات این زنجیره از کنسانتره تا آهن اسفنجی از درجه فرآوری برخوردارند.</p> <p>۲- در زنجیره فولاد به ویژه در محصولاتی مانند بیلت و بلوم، اسلب و گندله با مازاد تولید حتی دو برابر نیاز داخلی مواجه هستند.</p> <p>دلیل: عوارض صادراتی یکی از ابزارهای دولت‌ها برای تنظیم بازار داخلی است و این سیاست برای کالاهایی به کار می‌رود که در داخل دچار کمبود می‌باشند. لذا در چنین شرایطی وضع عوارض و ایجاد محدودیت‌های صادراتی برای فولاد چه توجیهی دارد؟</p>	<p>انجمن تولیدکنندگان فولاد و شورای گفت‌وگوی یزد</p>
<p>فرمولیبدن با کد تعرفه ۷۲۰۲۷۰۰۰ مشمول عوارض ۴ درصدی شده است. از آنجا که مقدار تولید این محصول توسط تولیدکنندگان در حدود ۸۰۰۰ تن در سال است و مقدار مصرف داخلی آن ۴۰۰ تن می‌باشد. عملاً ۵٪ تولید صرف چرخه‌های داخلی شده و مابقی می‌بایست صادر شود. از این منظر اطلاق فرمولیبدن به عنوان یک محصول نهایی نه یک ماده نیمه خام به واقعیت نزدیکتر خواهد بود.</p> <p>از طرف دیگر وجود تحریم‌های ظالمانه و مشکلات حمل و نقل همچنین کیفیت مواد اولیه داخلی که در بورس و به صورت حراجی نیز عرضه می‌شود، در کیفیت محصول و قیمت‌گذاری آن تاثیر بسزایی دارد و امکان رقابت با تولیدکنندگان خارجی را به حداقل می‌رساند و این عوارض سد بزرگی برای صادرات این محصول می‌باشد.</p>	<p>انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان مولیبدن</p>
<p>در کد سانتره سرب از کشور، این کالا همچنان در حال صادرات با تعرفه ۲ درصدی بود که به ۵ درصد افزایش یافته است در صورتی که تولید سرب در کشور مازاد بر نیاز داخلی است.</p> <p>لازم به ذکر است که پس از استخراج خاک معدنی از معادن و فرآوری این خاک در شرکت‌های فرآوری و تبدیل به کنسانتره و ذوب در کوره‌های ذوب، شمش سرب تولید می‌گردد. لذا اطلاق ماده خام به این محصول صحیح نمی‌باشد. از این رو وضع چنین عوارضی بدون مشورت با انجمن این بخش، نتیجه‌ای جز توقف خطوط تولید شرکت‌های تولید سرب و از دست دادن بازارهای صادراتی نخواهد داشت.</p> <p>- وقتی ۸۰ درصد عوارض تهیه می‌شود برای محصولاتی نظیر قراضه مس و سرب یعنی صادراتی نیز انجام نشود.</p>	<p>انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان و صادرکنندگان شمش سرب ایران و انجمن اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های صنایع و معادن سرب و روی ایران و شرکت زرین معدن آسیا (کنسانتره سرب و روی)</p>

نظرات در مورد محصولات اعلامی	نام تشکل مربوطه
<p>فعالان اقتصادی در این حوزه هم به لیست و هم عوارض معترض هستند با این استدلال که اولاً ارزش افزوده ایجاد کردن یعنی تولید کردن. به طور مثال در بخش معدن اکتشافی که شروع می‌شود، هزینه صورت می‌گیرد نیروی انسانی متخصص، ابزار، تجهیزات و... لذا بر مبنای مطالعات ارزشی برای زمین ایجاد می‌شود و این خود یک تولید است و بعد با سرمایه‌گذاری انجام شده مواد معدنی استخراج می‌شود که کلوخه است و باز یک ارزش افزوده ایجاد شده است. در زنجیره هم که ارزش افزوده بیشتری ایجاد می‌شود. لذا تعریفی از ماده خام و نیمه خام نمی‌تواند وجود داشته باشد. اینها همه محصول هستند. هر بخش از زنجیره یک خروجی دارد که محصول می‌باشد. بنابراین نمی‌توان یک تولیدکننده را به خاطر محصولش که ابتدا یا انتها زنجیره می‌باشد تنبیه نمود. تمامی این لیست ارزش افزوده دارند و تعریف از ماده خام بی‌معنا می‌باشد.</p> <p>اگر می‌خواهیم نیاز داخل تامین شود یا زنجیره تکمیل شود می‌بایستی استراتژی تعریف گردد و مشوق‌هایی گذاشته شود تا در زنجیره‌های بعدی سرمایه‌گذاری صورت گیرد.</p> <p>اگر بنا نیست که محصولی مازاد تولید شود وزارت صمت است که مجوز ندهد و باید تنظیمات به گونه‌ای باشد که فقط به اندازه نیاز داخل تولید صورت گیرد. لذا اگر اجازه داد که تولید صورت گیرد باید اجازه صادرات را نیز بدهد. این عوارض بدون پشتوانه کارشناسی می‌باشد که با یک فرمولی به ۲۰ درصد عوارض رسیده باشند. الان نرم سودها ۲۰ درصد، ۲۵ درصد می‌باشد و زمانی که ۲۰ درصد از فروش عوارض گرفته می‌شود، ۱۰۰ درصد سود گرفته می‌شود. وقتی ۱۰ درصد از کنسانتره مس عوارض گرفته می‌شود بدین معنا است ۵۰ درصد از سود آن گرفته می‌شود. بنابراین به کل لیست اعتراض وجود دارد و برای گرفتن عوارض نباید مفاهیم را خراب کرد.</p>	<p>انجمن سنگ آهن ایران و انجمن مس ایران</p>
<p>از نگاه فعالان حوزه صادرات خاک و مواد معدنی و محصولات پتروشیمی در این استان، بخشنامه صادر شده ناقص است و باعث ایجاد مسائل و مشکلات شده است. در سال ۱۳۹۸ مسائل مشابهی ایجاد شد و باعث از بین رفتن بیش از ۴۰ درصد بازار عراق شد که ۱۰۰ درصد در اختیار ایران بود.</p> <p>بخشنامه در تابستان ۱۴۰۲ ابلاغ و عطف به ماسبق شده و این موضوع مشکلات زیادی را برای این حوزه ایجاد کرده است.</p> <p>همچنین برای صادرات سنگ آهن fetotal بین ۴۰-۶۰٪ عوارض ۲۰ درصدی مقرر شده است در صورتی که fet بین ۴۰-۵۰ فقط کاربرد ذوب آهن را دارد و این در حالی است که fet بالای ۵۰ درصد در اختیار کارخانجات ذوب آهن داخلی قرار می‌گیرد و اصلاً اجازه صادرات ندارد.</p> <p>در حوزه محصولات پتروشیمی و در بند ۱۶۶ بخشنامه ابلاغی برای کد آیسیک ۵ درصد عوارض مقرر شده است و این در حالی است که این کد اکنون ۶ دهم درصد زیان دهنده می‌باشد و با وضع این ۵٪ زیان‌دهی به ۵,۶٪ می‌رسد.</p>	<p>شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان کرمانشاه</p>
<p>۱- تعدادی از اقلام این فهرست به عنوان مواد خام و نیمه خام محسوب نمی‌شوند. برای مثال ردیف ۱۶۱ این فهرست پارافین با بیش از ۰/۷۵٪ روغنی (۲۷۱۲۹۰۱۰) یک محصول است و به عنوان ماده اولیه در صنایع مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد که متأسفانه در این لیست گنجانده شده است.</p>	<p>شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان البرز</p>

نظرات در مورد محصولات اعلامی	نام تشکل مربوطه
<p>۲- تعدادی از اقلام ذکر شده در فهرست دارای کد تعرفه مشترک با کالاهایی می باشد که در این فهرست به نام آنها اشاره نشده است و با توجه به عدم وجود شفافیت لازم در این خصوص عوارض صادراتی و مالیات آن اقلام از صادرکنندگان دریافت می گردد. برای مثال ردیف ۱۵۸ این فهرست (HS code ۵۰۲ حلال و ۵۰۳) که یک ماده نیمه خام می باشند با HS code فوتس ایل (FOTS oil) مشترک بوده ولی خود عنوان ماده (FOTS oil) در این فهرست وجود ندارد که همین موضوع صادرات این اقلام را با مشکل مواجه کرده است. با توجه به عدم وجود شفافیت لازم در این خصوص عوارض صادراتی و مالیات آن اقلام از صادرکنندگان دریافت می گردد. بنابراین طی دستورالعملی مطابقت هر دو ستون کد تعرفه و عنوان کالا در اخذ عوارض صادراتی و مالیات مدنظر قرار گیرد.</p> <p>۳- تعدادی از اقلام این فهرست امکان فرآوری و ایجاد ارزش افزوده برای آن وجود ندارد. برای مثال در ردیف ۶۵ و ۶۶ این فهرست کد سانتره سرب اکسیدی (۲۶۰۷۰۰۲۰) - کد سانتره سرب سولفیدی (۲۶۰۷۰۰۳۰) - کنسانتره روی کربناتی (۲۶۰۸۰۰۳۰) - کنسانتره روی سولفیدی (۲۶۰۸۰۰۴۰) قابل ارزیابی و استفاده در کشور نمی باشد و محدود کردن صادرات آنها منجر به انباشت این محصولات در کشور شده و از ارز آوری قابل توجهی جلوگیری می گردد. به تبع این موضوع استخراج سنگ معدن سرب و روی هم به دلیل نداشتن توجیه اقتصادی در آینده با مشکل مواجه خواهد شد.</p>	
<p>شمش روی به موجب دستورالعمل به عنوان ماده نیمه خام در نظر گرفته شده است و مشمول عوارض صادراتی شده است در حالی که بنا به اظهار صادرکنندگان، شمش روی کالای خام و نیمه خام نیست و یک محصول تولید شده به شمار می آید که در صنایع دیگر مورد استفاده قرار می گیرد. بیش از ۷۰ درصد صادرات استان مربوط به صادرات شمش روی می باشد و وضع عوارض صادراتی برای این محصول منجر به کاهش صادرات استان خواهد شد. همچنین حتی اگر شمش روی به عنوان ماده خام در نظر گرفته شود با توجه به اینکه میزان تولید آن مازاد بر نیاز داخل است، وضع عوارض صادراتی طبق ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید ممنوع است. به علاوه آنکه براساس تبصره ۲ ماده ۸۸ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی، صدور محصولات به دست آمده از کالای ورود موقت برای پردازش، مشمول محدودیت های قانونی و پرداخت عوارض کالای صادراتی نمی گردد؛ در حالی که در دستورالعمل صادره، عوارض صادراتی به صورت عام در نظر گرفته شده است و تفکیکی برای صادرات از محل ورود موقت و صادرات قطعی در نظر گرفته نشده است.</p>	<p>شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان زنجان</p>
<p>- در ردیف ۵۰ جدول اقلام با کد ۲۵۲۳۱۰۰۰ الی ۲۵۲۳۹۰۲۰ (شامل ۵ قلم کالا) کلاً محصول نهایی منتج از مواد اولیه و خام آهک، مارن و ... محسوب می شوند و سیمان یا طیف متنوع آن (کلینکر - سیمان پوزولانی - سیمان سفید - سیمان پرتلند - سیمان رنگی - سیمان آلومینو و...) تولید صنعتی تلقی می شوند که قرار گرفتن آنها در لیست مواد خام منطقی به نظر نمی رسد.</p> <p>- در ردیف ۱۰۰ و ۱۰۱ جدول اقلام با کد ۶۹۰۱۰۰ و ۶۹۰۲ در خصوص محصولات آجر، بلوک و ... هر چند به دلیل ماهیت کالا در فهرست کالاهای صادراتی استان قرار ندارند؛ لیکن به دلیل آنکه محصول نهایی هستند می بایستی از لیست عوارض مواد خام و مواد اولیه حذف گردند.</p>	<p>شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان قم</p>

نام تشکل مربوطه	نظرات در مورد محصولات اعلامی
شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان کرمان	کدهای آیسیک ۲۵۱۴۰۰-۲۵۱۵۱۱-۲۵۱۵۲۰-۲۵۱۶۱۱ مربوط به سنگ های تزئینی، با توجه به اینکه فرآوری اولیه پس از استخراج از معدن به صورت قواره سازی و شش وجهی نمودن کوپ جهت ارائه به بازار صورت می‌گیرد عملاً سنگ‌های مذکور در زمره سنگ‌های خام و بدون فرآوری قرار نمی‌گیرند لذا طبق بند (ز) تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ شامل نیم درصد (۰/۵) عوارض صادراتی نمی‌باشند.
شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان سمنان	محصولات تولیدی برخی از واحدها نظیر گچ و سیمان در ۹۰ درصد موارد محصول نهایی هستند و به عنوان مواد خام و نیمه خام لحاظ نمی‌شوند و همچنین برخی از محصولات خام و نیمه خام امکان فرآوری در داخل کشور را ندارد و با توجه اقتصادی و فنی برای فراوری وجود ندارد مثل نمک‌های رنگی.

بخش چهارم - جلسه کارگروه کارشناسی شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی

جلسه کارگروه تخصصی با موضوع "درخواست بازنگری فهرست مواد و محصولات معدنی و صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی به صورت مواد خام و نیمه خام مشمول مالیات و عوارض صادراتی" در اتاق ایران در تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۳ و با حضور نمایندگانی از اتاق ایران، وزارت امور اقتصادی و دارایی و برخی از تشکلهای و اتحادیه‌ها در حوزه معادن، نفت، گاز و پتروشیمی و صنایع برگزار گردید. در این جلسه علیرغم دعوت از وزارت صنعت، معدن و تجارت، نمایندگانی که از قبل از سوی این وزارتخانه جهت حضور در این جلسه معرفی شده بودند، حضور نیافتند.

بخش پنجم - اقدامات صورت گرفته پس از لغو دستور موقت دیوان عدالت اداری:

پس از لغو دستور موقت دیوان عدالت اداری مبنی بر توقف اجرای مصوبه هیأت دولت در ارتباط با دستورالعمل بند (ز) تبصره (۶) ماده واحده قانون بودجه ۱۴۰۲ که سبب اعتراضات فعالان بخش خصوصی گردید، وزارت صنعت، معدن و تجارت از کاهش میزان عوارض برخی از اقلام لیست مواد خام و نیمه خام خبر داد لیکن تاکنون فعالان بخش خصوصی از آن لیست اطلاعی ندارند.

بخش ششم - پیشنهاد دبیرخانه:

وزارت صنعت، معدن و تجارت فهرست و میزان عوارض مواد و محصولات معدنی و صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی به صورت مواد خام و نیمه خام مشمول مالیات و عوارض صادراتی را با رعایت مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مبنی بر اخذ نظرات تشکلهای و فعالان اقتصادی، مورد بازنگری قرار دهد و سپس به هیات دولت ارسال نماید.